

COLDINGA

Imbricæ Chersonesi vetus & amœnum opidum Cildinga, arx, ac mnimentum regni Daniæ, Holsatiæ cõter minũ, Nam amnis, qui præterlabitur, Raniæ Regnum à Ducatu Slesuicensi disternat, No me obtinere creditur à colle, & syluula ad radicẽ collis sita, Prout ipsa loci insignia demonstrare videntur, Quæ sunt, Aquila in colle nidificans, & arbor in valle excrefcens, vnde appellatione Danicam Colling, siue vt alij pronũciant, Colding fortita est. Opido verò initium piscatorum hunc locum occupantium, tabernæ dederunt, ad quas paulatim multa mercatorum ædificia accesserunt, qui propter insignẽ portum, & tutam nauium stationem, aliasq; maris, & loci commoditates, hũc confluerunt, vnde collecta tandem multitudine, populi societas, vrbans & ciuicis priuilegijs donata, excreuit. Ita Collingensi Communitati, pro fidelibus impẽsis seruitijs, immunitates & priuilegia primũ concessit Voldemarus III. Daniæ Rex sub tali verborum forma, Volde marus Dei gratia, Danorum & Slauorum Rex, omnibus præfens scriptum cernentibus salutem in Domino

sempiternam: Tenore præsentium cõstare volumus vniuersis, quod nos dilectis villanis nostris in Colling, Exigentibus eorum fidelibus seruitijs prædiscessoribus nostris Regibus Daniæ impensis, & nobis impendendis, omnes libertates, gratias, & iura ciuilia, quæ, & quas à dictis antecessoribus nostris, ab antiquo habuerunt, eis cupimus & concedimus &c. Datũ Collingẽ Die S. Mariæ Magdalenz sub sigillo nostro M. CCC. XXVII. Eadem priuilegia sequentes ex ordine Danorum Reges, diuersis temporibus confirmarunt, Nimirũ Christophorus III. Bauarus M. CCCC. XLII. Christianus primus M. CCCC. LII. Idem etiã Christianus alia priuilegia prioribus addidit, peculiari Instrumento exhibito, Et dato Haderslebij Anno M. CCCC. LXXI. Quin & tertio instrumento, eodẽ anno dato, suam erga Coldingenses propensam affectionem declarauit, quod magnam iurisdictionis auctoritatem, non intra mœnia tantum, sed foris etiã latè concessit, Cuius quidem Regis benignitatem, eiusdem Regni successores confirmarunt, Vt, Rex Ioannes M. CCCC. XC. IV. Fridericus primus Anno M. D. XXV. Christianus tertius Anno M. D. XL. Demum etiã Fridericus II. Et prædiscessorũ suorũ gratias confirmauit, & vtili, lætoq; munere easdem adauxit, dum lata camporum planitie, pecori pascendo Coldingenses, pro Regia magnificentia sua, donauit. Atque his quidem tot Regum priuilegijs & immunitatibus amœnissimum hoc opidum in hodiernum vsque diẽ fœliciter floret.

In colle, vnde opido nomen, arx percelebris Aquilæ Burgum nuncupata magnifico splendore se latè conspiciendã exhibet, Cuius præcipua ædificia ad Septentrionẽ vergentia Christophorus Bauarus, eius nominis tertius Daniæ Rex, à fundamentis excitauit: Præter alia documenta, argumento sunt Bauarica insignia in columnis, sub Danicis scutis incisa. Post tẽpora verò Christophori Regis, reliqua Arcis structura sub Christiano III. Anno salutis M. D. XLVI. inchoata, ab eodẽ Anno M. D. LVIII. heroica magnificentia est absoluta, Horto elegantĩ Dorothea Regina, & viuario amplissimo, in quo omnis generis feræ conseruantur, Fridericus Secundus hanc arcẽ elegantĩ ornatu condecorauit. Quam fœlici etiã ortu cõmendarunt, Ioannes iunior, Holsatiæ dux Christiani tertij filius, Et Dorothea eiusdem filia, Ducis Guilielmi Luneburgensis coniunx. Elizabetha etiã, Friderici II. primogenita anno M. D. LXXIII. Vldaricus, & Augusta filia, quæ etiã eadem in Arce, per Baptismum Christi regenerata, aliquot lætitiæ dies, multis principibus viris, ibidem existentibus dedit: vt Episcopo Bremensi; Henrico Duci Saxoniz; Marchioni Georgio, Friderico, & alijs.

Templum vnum opidum habet, quod Serenissimus Fridericus II. Et Sophia regina oratorio priuato, elegantĩ sacello anno M. D. LXXV. ampliarunt. Pari pietatis zelo Christianus Rex Nosocomion publicæ Coldingensium vtilitati cõstruxit, Cuius anniuersarios sumptus, Serenitatis suæ filius Fridericus II. Danorum Rex optimus, quo nemo Reipub. amantior, nemo apud populum, ab omni hominum memoria desideratur, ampliores reddidit.

Dorothea Daniæ Regina, post defunctum maritum Christianum, ad iuuentutem benè formandam Coldingæ scholam cõstruxit, Anno salutis 1566. Quam postmodum Fridericus II. pro paterna in subditos & Daniam affectione, annuo censu ampliauit, & duodecim alumnorum stipendijs auxit.

Pons Coldingæ vnicus est, ex quo totus ruralis tractus opido vicinus, nomen habet & Broherit siue, vt vulgus Danicũ loquitur, Brøscherrit, nuncupatur. Hic pons Regi Daniæ instar fodinz metallicæ est, qua aurũ confectum affatim præbeat, Quotquot einm boum, & equorum capita præter alias merces, ex hac Cimbrica Chersoneso in Holsatiam ad Albim, ad Hanseaticas ciuitates, ad diuersa Germaniz Emporia & mercatus deducuntur, in hoc ponte imperialem talem persoluunt. Vnde vectigal inæstimabile colligitur.

Amnis ad meridiẽ opidi mœnia alluens, Cimbriam ab Holsatia, limitis instar, distinguit, & per duo ostia altero ad meridiem, altero ad Septentrionem in mare balticum se exonerat.

Edax Vulcani rabies ter Coldingam miserè deformauit, quæ, ob commodam loci oportunitatem, pristinum nitorem semper recuperauit.

COLDINGA LECTORI.

Traxerit vnde meum nomen veneranda vetustas,
 Offertur si quis, quem didicisse iuuat:
 Is sanè à ligno, nec non à colle propinquo
 Conueniens nomen neuert esse mihi.
 Parua suere mihi, fateor, primordia; namque
 Fallere qui pisces insidiando solent,
 Hic habuere suas olim, mihi crede, tabernas,
 Et mihi tam certè gloria nulla fuit.
 Nunc verò præstans ego sum Respublica facta,
 Vt mea vix possit gloria paria mori.
 Nam libertates mihi sunt à Regibus ampla,
 Temporibus præcis, & data iura pijs.
 His Dania iunctos, quos magna potentia fecit,
 Quorum fama replet solis viramque domum,
 Et mihi, quæ monstrem, data sunt insignia: nempe,
 Arbor in ornata gramine valle virens,
 Nidificans in colle simul louis armiger ales:
 Hisque mei possum nominis esse memor.
 Regia spectatur præstans in colle propinquo:
 Hac quoque non numeris est reticenda meis.
 Hanc Reges struxere duo, de nomine Christi
 Ambobus nomen queis liquet esse suum.

Prima dedit multis hac incunabula natis
 Regum, quos esset commemorare labor.
 Hic pius exspirans Christianus fata subiuit,
 Cuius perpetuũ fama superstes erit.
 Vnica, quæ sacris inseruit cultibus, ades
 Est mihi supremi laude honor a Dei.
 Hinc tamen eximium Rex & Regina sacellum
 Iunxere impensis, sumptibus atque suis,
 In qua desudet studijs addidit a iuuenius
 Ac informetur, Nec schola pulchra deest.
 Dorothea hanc struxit, mater dignissima Regis
 Inclita Danorum qui modo sceptrum tenet.
 Rex vero matris pietate & facta securus
 Hanc ornat magnis sumptibus, atque fouet.
 Est mihi præterea, quæ, cum res poscit egenos
 Excipit, infirmos, emeritosq; domus.
 Quid de ponte loquar, qui vectigalia magna
 Inuicte Regi suppeditare solet?
 Et quid de portu? nil certè gratius illo
 Ad mercaturam ciuibus esse potest.